192

PANDEC-
TÆ

Locorum commun[illegible]

præcipua rerum capita [illegible] or-
dine Alphabetico com-
plectens.

In quas ceu promptuaria [illegible] Apoph[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Per Ioann. Foxum.

Londini.
Floriferis vt apes in saltibus omnia libant,
Omnia nos itidem decerpimus aurea dicta.

[illegible]

BIBLIOTHECA
LAMBETHANA

93 Pro ſtudiis feliciter peragendis, ad Chriſtum [illegible]

A[illegible] Domine [illegible] cœli
[illegible]
[illegible] eſſe, [illegible] æterna felicitati [illegible] in-
[illegible] tui & promiſ[illegible]
certo ſciamus, quicquid tuum eſt, nihil [illegible]
rum: quoniam adhuc carnis huius mo[illegible]
infideliſſimo huius mundi pelago fluctuam[illegible]
imperiti: rogamus, ita nos confirme[illegible]
cedat moderatrix ſapientia tua, [illegible]
[illegible] ſimpliciſſime [illegible]
[illegible] arripiamus. Nihil enim ſ[illegible]
ne tua noſtra perveniat opera. Et c[illegible]
ſapientia, vanitas, quæ eſt extra te: falſa quæ te non ſapit, qui ſolus verit[illegible]
tua. Adſis itaq; amantiſſime IESV, [illegible] tua & veritatis lux, [illegible]
& ſtudiis noſtris, necubi in ullam terrenæ ſapientiæ vanitatem impinga[illegible]
[illegible] cæterarum contagio, ſemperq; in te quotidianis fidei auctibus proficia[illegible]
quæ ſolida ac ſalutaria ſunt arripiamus: quæq; arripimus, humili obedienti[illegible]
[illegible] tui [illegible] pietatis incrementum, et illuſtrandæ Eccleſiæ [illegible]
tecum, & cum Eccleſia tua in beato illo conſortio Patris tui, & [illegible]
ſancti, cui per omnes Eccleſias omnis ſit
honor, Amen.

1585.18

DE TOTA RATIONE, consilio, & praxi locorum Communium, ad studiosos adolescentes Præfatio.

Non ignoro qui hactenus de formandis studiis [illegible] est, qui locorum [illegible], alii cuiq; [illegible] comparandos censent: in colligendis [illegible], quod vt cæterarum rerum, ita & huius nulla ab iisdem [illegible] formula, nec vllus locorum modus certo ordine ei [illegible] tetur. Quæ res per magna opus fuerit cautione. [illegible] inuenias, quod negari non potest, nonnullos [illegible], qui in hac professione laborarunt, [illegible]: sed ita, vt contenti tantum proposuisse, cætera disc[illegible] arbitratu digerenda reliquerint. Quo factum est, vt infinita [illegible] in [illegible] varietas, dum nulla certa methodo in communi propo[illegible], aliæ ab aliis diuersæ, quot studiosorum ingenia, quot [illegible] hic [illegible] pauciores locorum titulos præfigit. Alius eosdem [illegible]. Est qui nullum in designandis locis ordinem sibi obseruandum [illegible]. Nec [illegible] fructi nullam prorsus scribendi, requirunt securitatem [illegible], qui vel molestia scribendi, vel colligendi tædio impediti ideo locos [illegible], quia nihil hic perdi, sicut cæteris in præceptis vident, quod [illegible] & [illegible], qui immodice atq; ad superstitionem anxii tot [illegible], quos [illegible] in artibus & natura rerum [illegible], nullum [illegible]. Nec minor in vsu etiam locorum [illegible]. Non [illegible] instituto vel [illegible] obstinatam, aut [illegible] suo [illegible] iudicio, tanquam in re libera vti possint. Quid ni enim liceat? Verum [illegible] studiorum partem imperfectam, ac semiinchoatam a superioribus esse relictam [illegible], putaui hic quoq; id re consulendum studiosæ adolescentiæ, quo alacrius simul & [illegible] in hoc studiorum curriculo, stadium illum, quem sibi quisq; proposuit, expeditius per[illegible].

Nunc itaq; quum in locis sit, quos dixi, duplex incidat labor, primum in [illegible] molestia, tum in ordine dispartiendi, [illegible]: nos vtraq; pariter difficultate [illegible] studiosorum exonerare. Ac primum quod ad ordinem attinet, quoniam non [illegible] de re, inter eruditos opinionum consensio, quorum alii a diuinis ad humana [illegible]: alii iuxta pugnantia & affinitates virtutum & vitiorum capita colligunt locorum [illegible] rursus confusa congerie, certo quidem numero pauca, sed nullo perfecto ordine, atq; ad studia solum humanitatis pertinentia, sat habent principia quædam locorum [illegible]: nos ex omnibus seligentes quod expeditissimum ad omnem studiorum vsum & [illegible] esse, nihil magis ex vsu fore studiosæ iuuentutis rati sumus, quam [illegible] elementorum ordinem vulgo vsitatissimum sequendo, certa quædam locorum capita, & principia, vt quæq; generalissima videbantur, statueremus: non quæ tantum ad [illegible], dicendiq; vsum facerent, sed quæ item ad Theologos, Physicos, Iureconsultos, [illegible], Mathematicos, cæterosq; cuiuscunq; professionis opifices æque pertinerent.

Quin nec eo contenti ordinem duntaxat indicasse, effecimus insuper opera Typographi, vt & ipse describendi, & concinnandi labor literarum studiosis adimeretur, parato his tanquam ad manus libro, cum notulis locorum, indiceque apposito tabulari, [illegible] configuratione descriptis, atque ad vsum paratis. Vt iam nihil restet amplius, nisi quod in sua cuiusq; excerpendi diligentia situm est: nempe vt per omnia scriptorum [illegible] genera circumuolitantes, ad singulos locorum titulos, ceu memoriæ [illegible] quædam, sicut ac diligenter [illegible], quæ quotidianæ lectionis vsus adnotanda subministrat. Quanquam & hanc etiam laboris partem supplere haud erat difficile, si Maximum, Stobæum, Polyantheon, Flori[illegible], Valerium, Noctes Gellianas, Lectiones, Anthologicon, [illegible], Demosthenis, Isocratis, cæterosq; huius ubi Græcos & Latinos loquor? [illegible], qui miscellanea, qui viridaria, qui flores Poetarum, & Philosophorum, qui [illegible] Pindari, quiq; e Platone & Cicerone selectas sententias in compendium redegerunt, [illegible] communes traducere, non indicare voluissem. Neque enim materia, nec occasio [illegible], si occasionem, potius quam consilium hic [illegible]. Sed non tam male consultum volebam discentium studiis, vt quorum succursurus eram industriæ, eorum fouerem ignauiam.

De locorũ communium necessitate & ordine.

Locorum ordo & dispositio.

Præfatio.

Quid enim illiberalius, aut ſtudiis ingenuiſq; [illegible], quàm, in [illegible] aut ſurrepticiis iſtis lacunulis deſidere, præteritis ipſis fontibus, [illegible] eadem hæc, & plura, multoq; felicius hauriantur? Nec dum mihi ſatis conſtitit, plus ne damni, an commodi iis accepturum [illegible], qui plagium huiuſmodi in re literaria [illegible], & [illegible] captim hinc inde detruncatas ſententiolas propediem [illegible], quàm vt ipſi [illegible] ex autoribus pro ſuo cuiuſq; iudicio decerperent, non paulo præſtiterat. Quemadmodum [illegible] in pecuniis vel aſſequendis vel erogandis cautiores plærunq; ſolemus eſſe, quas ipſi [illegible] ſudore noſtro peperimus, quàm quæ temerè aliena largitione obueniunt: ſic [illegible] aliena manu lectis libenter quidem vtimur, at cum ipſi in pratorum vireta [illegible] radice ad huc ſpirantes recens, cum libero delectu eos quos cupimus, [illegible] accedit amœnitas: primùm, quã ex floſculis ipſis, tum quam ex [illegible] capimus. Non ſecus in locorum collectione non paulo mihi præſtabilius videtur, vt conſueſcant adoleſcentes, ex autoribus ipſis potius quàm ex ſummulariis iſtis colligere, quam per indices librorum locupletiſſimos licet, ceu per aliena aluearia fucorum ritu circumuolitare: vel quia ita tenacius memoriæ inhærent, ſuntque iam noſtra, quæ ſtudio noſtroque acquirimus: vel quia cum ipſis ſimul locis vtendi etiam ratio indidem facilius ex imitatione eorum, è quibus colligimus ſcriptoribus, addiſcitur. Vt interim ne commemorem cæterarum rerum multiplices fructus, quos conciliat nobis præter locorum materiam, frequens aſſiduaque autorum lectio, veluti rerum variarum vſum & experientiam, ſine qua cæca & indocta eſt doctrina ipſa, ſapientiam indies ſuccreſcentem, diſcendi ſcribendiq; facultatem, iudicandi prudentiam, ingenii maturitatem. Nam hæc omnia ex crebra autorum conſuetudine ſenſim in animos noſtros transfunduntur. Non aliter quàm in moribus vitæ, eorum potiſſimum ingenia referimus, ac mores [illegible] imitamur, quorum maximè contubernio aſſueſcimus, ſiue probi ſint, ſiue ſecus: Idem neſcio an efficatius etiam in lectione contingat, vt tales euadamus plerique, quales autores ſint, quos euoluimus. Sic qui amœnioribus capiuntur muſis, pluſculum ſeſe humanitatis & candoris in vita præ ſe ferre videmus. Qui oratorium ſectantur genus, ſplendidi cultiq; orationis magis eſſe elegantuli ſolent: Qui philoſophicum, ſibi ferme philoſophorum mentem habitumque aſciſcunt. Itemq; qui ſcholaſticum, & pugnax hoc Theologiæ genus ſecuti, in eo omnem triuerunt ætatem, tanquam [illegible] piſciculi in petris (vt narrant) marinis: eos plærunque moroſos, inſuaues, cunctaque vertentes in ſalſuginem contentionis, quam imbiberunt, aduertimus. Mirè enim agilis vis quædam mentis nobis à natura indita eſt, dociliſque ad omnia: tum autem nuſquam docilior, quàm ad deteriora. Quo magis proſpiciendum, vt literis & ingenuis artibus nati adoleſcentuli, ilicò ad ipſos remittantur autores, eoſque quàm optimos: vbi ſuum liberè exercentes delectum, pariter cum locorum idonea ſupellectile, in omnem vitæ vſum vtilia præcepta, ſanctaſq; de vero opiniones imbibant, multo ſanè tum vberius, tum aptius, quam ex ſummulariis iſtis rhapſodiis, aut indicum congeſtis centonibus.

Aſſidua lectio quam vtilis ſit & fructuoſa.

Non quod negem tamen & iis ipſis ſuam conſtare vtilitatem, eamque non vulgarem, præſertim apud eos, quibus vel librorum copia deſtitutis non licet, aut aliis vitæ muniis diſtentis non vacat operam euoluendis voluminibus nauare. Sed tamen dum his conſulimus cauenda eſt labes alia, tanto grauior, quanto communior: ne iuniores interim, qui procliues à labore ad ocium feruntur, contenti his excerptiunculis, hincque falſam ſibi doctrinæ perfectionem pollicentes, cæteros vel non attingant ſcriptores, aut ſupinius in iis verſentur. Verũ vt nihil ſit aliud certè illud extra controuerſiam eſt, non paulo magis referre in rem ſtudioſorum, vt ipſi apiculas imitati, gnauiter per omnia autorum genera, velut roſeta quædam circumuehantur: indeque ſuccos, quos quiſque iudicat ſibi aptiſſimos ad mellificium congerat, atq; in conditorium referat. Ita fiet, vt cum locis pariter iudicium, ingenium, vſus, inuentio coaleſcat, memoriæ conſulatur: rerum, naturarum, exemplorum, ſententiarum, locutionum, hiſtoriarum multiplex apparatus, ac feliciſſimum quoddam omnigenæ copiæ cornu, præter hæc orationis inſuper concinnitas conſequatur vltro. Adde huc, quod quum locorum vberrima nobis ſylua hunc in modũ comportata ſit, tum verò eiſdem non ſolum rectius ex ipſa autorum obſeruatione, ſed & audacius iam honeſtiuſq; tanquam propriis vtemur: quos noſtra, vt dixi, non aliena congeſſit diligentia.

Indices librorũ quatenus conducant.

Quoniamq; de indicibus ſupra iniecta mentio eſt, de horum quoque vſu admonendi ſunt literariæ militiæ tyrones: non vt eis omnino ne vtantur, ſed ne nimium his affixi, id quod vtiliter ad compendium inuentum ab aliis ſit, ſibi vertant in diſpendium. Quid

Indicibus ſeu tabulis

enim inutiles ad frugem studiorum, quàm semper in te quoque indagando ad indices [illegible] tere? Quod si te per se reprehendendum non sit, attamen nihil aliud quàm ad indices semper recurrere librorum, quos tu nunquam fortasse integros, vix etiam dimidiatos [illegible], nec (quod maius est) studes legere, vix mihi ingenuæ verecundiæ, [illegible] dignum, [illegible] vero commendatum esse [illegible] professioni videtur. Et quo [illegible] illius te vendicabis autoritate, in quo [illegible] non minus quàm apud [illegible], atque nihil penè, præter vnam sententiam miseram ac frustulatam tenes, quam nec [illegible] ex lectione, sed ex indice didicisti? Non quòd ex indice citare non liceat, aut vsum eorum in totum reiiciam. Sed videndum interim, quæ hic moderatio adhibenda: nec quid deceat solum, sed quid consultum etiam: non quid cōpendii sit, sed vt compendii [illegible], cogitandum est. Quanquam non equidem arbitror frustra repertos esse, receptosque indices. Præstant enim præter compendium, haud exiguos etiam fructus in omnes studiorum partes, si dextrè conficiantur, maneantque intra fines, vsusque legitimos.

Librorum quomodo vtendum.

Verum quum omnia præstiterint perfectissimi etiam indices, plurimum tamen ab eo absunt, vt pro locis communibus haberi aut possint, aut debeant. Nam vt nihil hic de his dicam, quos passim videmus, cuiusmodi sint haud iam excutio: at demus esse [illegible] ſtudio [illegible] omnibus absolutos, ac plusquàm perfectos indices: maximè si de poetis comicis, tragicis, lyricis, & oratoribus, tum Græcis penè omnibus loquendum sit: cum [illegible] rerum collectiones à nullo non scriptorum genere, tum ab iis potissimum peti soleant. Quid igitur? aut hos omnino non leget tyro noster, aut nihil istis magnopere [illegible] habebit, sine tabella indiciaria? At demus, singulis scriptoribus suum apponi indicem, aut alioqui apponendum breui. Neque enim difficilis fortasse labor. Demus insuper & [illegible] omnes omnium librorum indices summa ac exquisita congestos cura, vno [illegible] volumine proponi adolescentibus, quo expeditior sit singulorum inspectio. Posset & id etiam fieri, fueritque sanè optabile. Attamen quum idem per se ipsi nihil [illegible] nos aliò remittant ad certas paginas lineasque autorum: necesse ideo fuerit [illegible] indicibus, librorum etiam, quibus subseruiunt, copiam perfectè suppetere. Iam vt [illegible] quoque ponamus, æque esse facilè, vt omnes vbique librorum omnium [illegible], quid, an nunquam continget te abesse à libris? Nunquam [illegible]? At [illegible] indices. Quid tum, si relictis domi codicibus, ad quos [illegible] indices? [illegible] aliunde. Age vt id contingat etiam, [illegible] tam factu quàm dictu facile. [illegible] enim quæ in votis quàm vsu citius veniunt. Quid tandem ex his omnibus te [illegible] speras, vt iam istis instructus præsidiis, locis communibus nihil egeas? [illegible] opinione. Siquidem permulta in locos communes cadunt, ad vsum & [illegible] necessaria, (quæ indices tui nec perfectissimi recipiunt) veluti [illegible], metaphoræ, prouerbia, descriptiones, emblemata, ac schematismi orationis, [illegible] quàm aut verborum venustius. Adde huc sententias quæ cum tot modis orationem [illegible] illustrandæ, parcissimè tamen in indice occurrunt. Exemplo sit sententia: [illegible] sapiens, [illegible] citata ex Epicharmo: quæ dextrè [illegible] orationi, [illegible] non minimi ponderis; in indice vero vbi [illegible] reperietur? Sic apud Pindarum, Sophoclem, Euripidem [illegible] locis communibus sententias comperies: quarum non solum [illegible] in indicem [illegible], sed nec ipsorum etiam vllus extat index. Sed hæc vna cæteris [illegible] abunde sufficerit.

Indices & loci communes quid differant.

Cicero lib. 2. Epist. ad Atticum.

Cicero pro P. Sestio de seditione verba faciens, Consules duos appellat [illegible] reip. Metaphora non præteribit fortasse locus communis de seditione, index verò [illegible]. Rursus Phil. 2. de L. Antonii fratre loquens Cicero: *[illegible] (inquit) fuit? quid [illegible]? [illegible] quid vox? quid cum [illegible] sorbere [illegible] quid [illegible] neue [illegible] censeret?* quæ Methaphora inter locos communes reposita vsui [illegible]: in indice nec locum habet, nec vsum. Idemque alibi vultu describit iracundi hominis [illegible] tremente, flammantes oculos &c. Quid dicam porrò de epithetis, quorum vsus non solùm in carmine necessarius, sed & oratori interdum peropportunus existit? Vt inserim [illegible] integra carmina, à poetarum libris subinde repetita etiam à magnis autoribus, [illegible] dum Plutarchus ex Homero, Hieronymus è Marone, alii ex aliis, multa suis [illegible] opusculis. Hic quid tandem index quæso [illegible]? loci autem communes [illegible]. Sunt & aliæ non obscuræ discriminum notæ, quibus inter se loci communes [illegible]: quod hi videlicet in aliis ostendunt, illi verò ex aliis decerpunt materiam tuo [illegible] acco-

Cicero Phillipica. 2

Epitheta.

modum. Cæterum quod maximè ad rem noſtram attinet, præcipuũ hoc diſcrimen habent, quòd indices nihil, niſi quod ipſe requiris, demonſtrant: loci, quid etiam requirendum ſit, nec materiam ſolum, ſed & vſum in omni argumento ſuggerunt. vt ſi de continentia (verbi cauſa) dicendum, quibus hic exemplis, quibus ſententiis vtendum ſit, index te nihil inſtruet: loci etiam illico te admonebunt Scipionis, Alexandri, Hyppoliti, Ioſephi, & quorum hiſtorias poſtea ab indicib. ſi requiras, fuſius pertractatas inuenies.

De vſu et vtilitate Locorum communium.

Omnibus neceſſarii loci communes.

EX iis itaq; quæ de locorum hactenus natura diſſeruimus, abundè conſtare arbitror, quanta ſit horum, per omnes diſciplinas diffuſa non vtilitas modò, ſed & neceſſitas: quæ mihi tam latè patere videtur, quàm ipſe literarum vſus, & rerum memoria. Nam ſiue de inferioribus quidem illis, ſiue ſummis maximiſq; diſciplinis loquamur, quis non videt, nullum tandem artium omnium, maximè quæ in actione verſantur (nam de Mathematicis hic non agimus) genus eſſe, cui non locorum collectiones, ceu notæ quædam communes, memoriæ neceſſariò ſubſeruiant. Vt enim Grammaticos primùm, vt Dialecticos omittam, quibus ex tanta autorum turba tot colligenda ſunt epitheta, phraſes, ſententiæ, propoſitiones, definitiones, axiomata: quid poetæ, quid hiſtorici, quid rhetores & oratores, in quibus propter laudationes & vituperationes, perfectam virtutum & vitiorum cognitionem, quemadmodum & cæterarum rerum omnium requirit Cicero, vel arte ſua ſine memoria, vel memoria ſine locorum notatione, præſtabunt? Quid quod medicis etiam & iureconſultis, quibus ſæpe de iure, de exemplis ciuitatum, ac de natura non nunquam vocabuli lis oritur, non vulgare: maximum verò phyſicis & philoſophis, quorum de omni rerum inueſtigatione laborat profeſſio, compendium afferunt locorum adiumenta. Sed eadem nulli propius magiſq; ex vſu conuenire arbitror, quam theologis: in quibus exactum de omni re iudicium, multiplex rerum & exemplorum varietas, antiquitatis notitia, conciliorum diſſidia & ſuffragia, ſcripturum perceptio memoriaq; requiritur. Sed de his infra fuſius ſuo loco annuente Chriſto.

Delectus in legendis autoribus.

Digeſtis itaq; conuenienti præparatione locis communibus, ſic vt res ſingulæ ad ſua capita, velut ad propriam claſſem, apta quadam diſtributione reducantur: proxima ſit cura pare, vt rerum plurimarum exactam cognitionem, ac locupletiſſimam ſyluam ex omni autorum turba ſibi quiſq; comparet. Qua in re primum delectu diligenti, tum cautione non vulgari opus eſt. Delectus in hoc adhibendus, vt quos intelligimus præcipuos eſſe, ac principatum in omni arte tenere autores, nobis præcipuè proponamus. Interim nos principatum illum atque excellentiam non ætate ſolum, & annorum numero: ſed rerum pondere, grauitate, ſapientia, ingenio, doctrina, methodo, tractandiq; felicitate metiamur. Has virtutes, quia in recentioribus, pares adhuc non comperi, antiquiores equidem liquido prætulerim. Quanquam non ſic inhærendum priſcis melioribus quidem illis, vt cæteros non multò etiam inferiores nullo habeamus numero. Nullus tam plebius ſcriptor eſt, aut deſpicatus, qui non vtilitati ſtudiorum adiungat aliquid. Primum igitur legendi illi, ſed non ſoli tamen illi. Per omnia (vt ſemel dicam) ſcriptorum ſubſellia circumferatur, qui perfectum aliquid in literis præſtet. Aut ſi id fieri non poſſit, præſertim in tanta ſcribendi prurigine, tamq; infinitis librorum gurgitis, legat quiſque quos queat, contemnat neminem. Sunt qui ſolo contenti Cicerone, neminem ſibi alium requirendum putant. Simili opinor ratione, qua Pomponium Lætum aiunt in omnem vitam à Græcis abſtinuiſſe literis, ne qua peregrinitas ſermonis natiuum florem vitiaret. Quorum ego inſtituto non admodum refragarer, ſi in vno Cicerone vt multarum, ita omnium etiam rerum notitiam comprehendi intelligerem. Verùm vt meum non eſt præſcribere, quos, quoq; ordine quiſq; autores legat: ita illud ad inſtitutum imprimis attinet admonere.

Cautio in locis colligendis adhibenda.

Primum, in his quos legimus, cauendum ne qua temerè citraque delectum leuia ac minutula, vt quicq; puerili ingenio primo aſpectu applauſerit, colligant. Deinde cauendum, ne quorundam inconſultam rationem ſecuti adoleſcentes, dum quædam magna attentione aſſectantur: alia rurſus quæ ad rem magis conferunt, vel imprudentia non aduertant, vel negligentia prætereant. Videas enim non paucos, qui in locis colligendis id vnicè ſtudio habent, vt exempla tantum, & hiſtorias, aut γνώμας, ex optimis quibuſque poetis ac hiſtoricorum libris decerpant. Quorum equidem operoſam induſtriam, vt non redarguo, ita in noſtro philologo non id ſatis erit, niſi inſuper eorum nihil prætermittat, quæ-

cunque

[illegible] ad [illegible] rei perquirendam atqué illuſtrandam [illegible] pacto [illegible]: [illegible] illius, quam [illegible] apud autores [illegible], quæque varia ſint, quæ diuiſionis [illegible], quot partes, [illegible] inter ſe diſtinctio. quid [illegible] deſcribitur: quæ eius cauſæ, [illegible] effecta: itemque [illegible]: quid deinde conſequens, quid diuerſum ſit. Præter hæc inſuper ſi quod adagium, [illegible] lenis concinna & arguta, apophthegma, ac ſcitè dictum, ſi [illegible], ſiue apologus appoſitè confictus inueniatur, vel ſi quod vocabulum, [illegible] latinius [illegible] ſe offerat. Poſtremò, quæ ſint aliquot in hac parte [illegible], quæq; aduerſariorum obiecta: hæc (inquam) omnia libris deſtinatis adoleſcenti [illegible], ac in locorum diarium cogerenda ſunt. Exemplis ſingula proſequi perlongum foret, nec adeò in re tam luminoſa neceſſarium. Verum vt [illegible] rei [illegible] finge de hiſtoria proponi materiã. De qua leges cum apud alios multa, tum in [illegible] Oratore, & alibi etiam præclarè deſcriptam his verbis ſententiam: Hiſtoria (inquit) teſtis temporum, lux veritatis, vita memoriæ, nuncia vetuſtatis. &c. Et alio in libro, [illegible] argumentans: Neſcire (inquit) quid antequám natus ſis acciderit, id eſt ſemper eſſe puerum. Quid enim eſt ætas hominis, niſi cum memoria rerum veterum cum ſuperiorum ætate contexitur: Et [illegible] adiungit: Commemoratio autem antiquitatis, exemplorumq́ prolatio ſumma cum delectatione, & auctoritatem orationi affert, & fidem, &c. Verba ipſa, quoniam [illegible] ſunt, etſi non [illegible], tamen, & vita [illegible] in [illegible] ſtudioſus noſter Vliſſes.

Locus communis de Hiſtoria.

Ad hæc, ſi de re bellica tractet, [illegible] ſpectabile exemplum in lege Manilia, vbi [illegible], autoritatem [illegible]. Vt [illegible] addam [illegible], quorum ſæpè apud [illegible]. [illegible] apud Ciceronem [illegible] exempla ſunt: [illegible] in Bruto [illegible], qui poſſit [illegible] iudicum [illegible], tanquam [illegible]. Et idem alibi, de copioſe loquente oratione: Vt mirum (inquit) [illegible] impo[illegible] & licentia [illegible] ferè tranſlaticia. Non [illegible] Quintilianus lib. [illegible] cap. 1. de Cicerone loquens: [illegible] (vt ait [illegible]) [illegible] eloquentiæ [illegible]. Locus eſt communis, [illegible] eloquentiæ. [illegible], quod ad [illegible] Ciceronem, ad Attic. lib. 2. vbi de ſeſe loquens hæc habet: [illegible]. Sed congerendis [illegible] ſuperfluo. Itemque [illegible] (vt & illud [illegible]) [illegible] ſed vt ſpeciem [illegible], quid [illegible], qui nihil [illegible] confert. Non [illegible] collegendum, [illegible]: [illegible] varietate multa neceſſariò colligenda [illegible], qui [illegible] in autoribus [illegible]. [illegible] adoleſcentibus: quos [illegible] compendio [illegible] adiungere.

Locus communis de eloquentia.

Sed [illegible] non [illegible] eſſe, aut Ciceronis [illegible] gallitæ [illegible], [illegible] ſcio quo [illegible] rerum vigore: [illegible] ſi qui [illegible] ſuppleant, [illegible] per cuncta authorum genera, philoſophos, poetas, hiſtoricos, theologos, [illegible] denique [illegible] multiplicem ſcientiæ & cognitionis [illegible], in [illegible] Reipublicæ [illegible] publice [illegible].

Quo pacto ſingulis artibus loci communes ſubſeruiant.

ATque hæc hactenus in genere [illegible] locorum vſu, eorumq́ neceſſitate. [illegible] ſubijcimus, ligamus, quo pacto ſinguli pro ſua quiſque profeſſione, ſtudio vel poſſint, [illegible] perſequi poſtularit, ni partim [illegible] etiam, ne excreſcere videretur ingens [illegible]. Vt [illegible]

Grammatici. Qui ſe Grammaticos dicunt, [illegible] exordijs incipient in locorum [illegible] lentum, conſpicuumque ſit. Inter inſignia vero illa, non ſolum flores, & [illegible] : ſed ſi quis [illegible] etiã illuſtres, aut dictio [illegible] quam occurrat, ſi quod item epitheton ad carmen factum, quod nobis [illegible] poterit: cuiuſmodi apud Poetas plurima, multa etiam apud alios [illegible]

Epitheta. Vergilius Hyblæas nuncupat: ſiuem Sabellicum, vellera Mileſia: Horatius [illegible] Theſſala venena. Cæterum in his Græcorum multo tuta frequentior, [illegible] felicior [illegible] e quibus quæ ad carmen aptiora videbuntur, ſuis mandare locis licebit: vt [illegible] dicitur, [illegible]: nox [illegible], ignis ἀκάματος: tauri [illegible] [illegible] dixit Homerus, [illegible]: quemadmodum Pindarus Siciliam [illegible] appellat. Sophocles, [illegible] Tyrrhenicam, ſeu χαλκόστομον vocat. [illegible] apud Nazianz. dicitur. [illegible] apud Homer. Sed hæc ad imaginem rei exprimendam [illegible].

Similitudinis ac deſcriptionis late patent apud authores exempla, quæ ſtudioſus inter locos colliget. Vnum admonendi gratia adnotabo è Cicerone petitum: *Sed [illegible]*

Deſcriptio ac ſimilitudo. *[illegible]*

Fabularum tam ipſas, quam [illegible] vſum, et [illegible] poterit: vt de Scylla, Charybdi, de Cyclope videre eſt apud Ciceronem, Actione contra Verrem 7. atque de Cyclopibus apud Maronem vberius Georgic. 4. Item de apro Erimanthio, Actione contra [illegible].

Dialectici. Dialectici partitiones rerum, definitiones & argumenta, quæ [illegible], controuerſiarum, obiecta item, & paralogiſmos, eorumque ſolutiones, vt in [illegible] perſtringent.

Phyſici. Phyſici cauſſas colligent, naturas ac proprietates rerum.

Oratores. Ad Oratores ſpectant ſchematiſmi, & lumina verborum, deſcriptionesque, [illegible] ferri ſunt occaſione non minus quam poetarum libri: [illegible] clara quidem illa extat ambitioſi conſilij & apparatus apud Ciceronem Actione 7. [illegible]

Sic ſi libet turgidum & Phariſaicum hominis [illegible] & rigidi ſupercilio [illegible] aut hypocriticæ ſimulationis imaginem delineare, venuſtam habes deſcriptionem [illegible] pro P. Seſtio. Verba ipſa vt habent, præſtat aſcribere: *Alter [illegible] Nam [illegible] de ſupercilio [illegible] Reipubl. tanquam Atlantem cœlum [illegible] videretur. &c.* Quam ſi commodus inter locos, eam vel ijſdem verbis proferre, vel ſimilibus imitari faciliime poteris.

Theologi. Theologorum, qui omnibus hodie videntur ſucceſſiſſe, latiſſime [illegible] diffunditur. Quapropter cum alij multa, hi omnia notabunt: ſi quæ diuinæ potentiæ, iuſtitiæ, miſericordiæ exempla non ſolum in literis ſacris, ſed in quotidiana etiam vita ſe offerant: nec modo dicta quædam è veteribus, ceu puncta ſuffragiorum colligent, ſed quæcunque temporum [illegible], quæ conciliorum, quæ rerum, quæ hominum, quæque non conſenſionem ſolum, ſed & diſſenſiones authorum fuerint, lectione inueſtigabunt, memoriæ commendabunt, vſu proferent. Subijcimus exempli vice, Vt mirum videri admodum non debeat, ſi in magnos etiam viros opinionum cadant diſſidia: quum Auguſtinus à cæteris pene omnibus [illegible], de opere ſex dierum diſſentiat, [illegible] idem à Hieronymo, de [illegible] Paulum, de reprehenſione Petri, de ceſſatione legalium, de Samuele, de [illegible] in fine mundi, de tempore prædicandi Euangelij in omnem terram, de negatione Petri, de creatione Angelorum: quæ in re ab Ambroſio ſimul & Hieronymo diſſentit. Item de [illegible] Angelorum, cui in hac re Origenes & Damaſcenus contra Hieronymum conſentiunt. [illegible] licere propria perire manu in periculo amittendæ caſtitatis, negat Auguſtinus, Gregorius [illegible] & Hieronymus [illegible] Angelorum diſcrepant. Solus Hieronymus de [illegible]

Locus communis de opinionum [illegible].

cæteris

[illegible] Vt hic ne commemorem á Paulo reprehensum Petrum: Pauli fortasse & Iacobi non concordem per omnia sententiã, Barnabæ rursus & Pauli dissidium. Quid quód concilia etiam ipsa, Ariminense, Ephesinum secundũ, & Constantinopolitanum illud de imaginibus, cum reliquis concilijs, itemque & ipsa inter se subinde in multis dissentiunt? Quin & ipse sententiarum ter magnus dogmatistes Petrus, in octo locis hodié á Parisiensibus non tenetur.

Atque istud quidem propriè ad Theologos. Nunc quod magis promiscui sit generis, vel quod alioqui ad Ethicen propius accedat, aliud de re magis communi, exemplum in mediũ proferamus, quó apertius adolescens quid sequatur perspiciat. Sitque [illegible] gratia: Inconstantia, seu morum instabilitas. Ad hunc locum infinita ferè sunt, quæ ex poetarum fabulis, apologis, exemplis historiarũ, ex physicis, oratoribus, adagijs, apophthegmatis, & similitudinũ obseruatione, si singula aduocare velis, congerere liceat. Veluti ex poetis [illegible] habes, in ranis Aristop. habes vertumnum multiformem: Vnde apud Horatium iniquo dicuntur vertumno nati, qui se regere nequeunt: habes & Protea in omnia vertentem sese miracula rerũ: & Morphea quoscunque velit vultus induere solitum. Adde [illegible] Rhamnusiam nunquám sui similem, Chimæram triformem capite leonis, ore virginis, cauda draconis, quam describit Homerus, & Hesiodus, & simile huic portentum Horatianum varijs conflatum & dissimilibus membris. Ianum item bifrontem, Geryonem tricorporem: & si qua sunt alia apud poetas prodigiosæ varietatis figmenta. Eodem pertinent è physicis petita lunæ similitudo subinde alio atque alio vultu redeuntis, ventorum nunquam eandem stationem diu seruantium: Maris agitati æstus, tum præcipuè Euripi septies die noctuque instabili vicissitudine reciprocantis. Occurrit & Polypi mira instabilitas. Adde (si videbitur) & Chamæleontem colorem ad subiecti soli habitum mutantem, Pantheri & Pardi versicoloris variegatas maculas, Anguillam lubricam, Arundinem ad omnem auræ flatum nutantem. Ceram flexibilem & sequacem ad omnis molliciẽ. In legendis historijs audis Vlyssem versipellem. Græcorũ sæpè in historijs & in Cicerone notatam leuitatẽ. Pœnorũ fœdifragam perfidiam, lubricam Allobrogũ fidem, & si quæ alibi sunt aliæ gentes non minus in moribus mutabiles, quám sunt Angli in suis vestibus varij. Nota est vt fortunæ volubilitas, & mulierum leuitas, sic & vulgi nunquám diu sibi consistentis inconstantia. Hannibalis varium ingenium depingit nobis Liuius. In Catilina consimilem inæqualitatẽ notat Salustius. [illegible] porró Aristippus, nunc hanc nunc aliam induens personam, quem (vt refert Flaccus) omnis decuit color, nunc Cynico vestitum habitu, nunc regia vestitum purpura. Similis et Tigellius apud eundem Flaccum, Satyr. 3. Nil æquale homini fuit illi, sæpè velut qui currebat fugiens hostem, persæpè velut qui Iunonis sacra ferret. &c. Iam & Apologus [illegible], qui Satyro admirante, ex eodem ore nunc calidum, nunc frigidum efflabat. Iam illa quæ ex prouerbijs, & apophthegmatis huc illuc licebit ad hunc locũ pertinentia, velut [illegible] ἄλλοτε μήτηρ. Item, [illegible]. Ex [illegible]. Consimilia & his sunt, [illegible] quod sæpius voluitur non obducitur musco. Arbor quæ subinde transplantatur, haud facilè figit radices: atque id genus alia, quarum non exiguam suppellectilem ex adagijs Erasmi, atque libris de copia abundé lectori suppetet. Ex apophthegmatis huc adijci possit, & illud in Ciceronem olim dictum, Duabus sedere sellis: item illud á Salustio ei obiectum, Aliud stans, aliud sedens loquitur. Finitima his multa alia passim apud scriptores atque subinde reperientur, quæ nõ præteribit fortasse auidus lector, veluti cum illud legit Quintilianum: Et tamen [illegible] in leuitate sua est. Rursus ex Horatio: Leuior cortice. Et item quoddam Romæ Tybur amem ventosus Tybure Romam. Ex Plauto: Tipula leuior. Ex Phormione Terentij: Volo, nolo, nolo, volo, quod dictum est, non dictũ est. Ex Euripide: [illegible] τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὖθις. Nec alienũ ab hoc loco fuerit, quod de Cleone Atheniense, (quem ἐν ἱππεῦσι perstringit Aristophanes) nescio quám veré, satis quidem festiuè dictum est, quód alterum pedem in castris, alterum in curia haberet. A cuius imagine haud multũ mihi recedere videntur quidam alicubi [illegible], qui sic sese ingerentes negotijs alterum pedem dici possint in curia habere, alterum in ecclesia, ac pariter mundo seruire volunt, simul & Christo. Quin nec figuratas allusiones aut [illegible] siue græcos aut latinos, si apte occurrant, prætereribit tyrunculi nostri calamus. Cuiusmodi illud est Homericum, ἀλλοπρόσαλλον. Siue illud, [illegible], quod [illegible] instabili circumagitur.

Locus communis de inconstantia.

Ex Poetis.

Ex phisicis.

Ex historijs exempla.

Ex Apologis.

Hunc in modum rudi quasi carbone qualemcunque vobis vmbram rei generatim delineasse sat forsan videbitur. Sed age, quoniam de locis communibus suscepta sit semel oratio, vnum

Locus communis de afflictionibus.
Hieron. pragensis.

aut alterum potiùs exempli gratia his adijciamus. Sitq́; locus, si libet, de afflictionibus piorum in hac vita. Quem locum qui locupletare voluerit exemplis historicis, Hieronymum Pragensem habet, quem imitetur. Cuius viri vtrum in vita facundiã, an in morte constantiã magis admirer, vix discernerim. Accitus erat pius hic Martyr ad concilium aliquandò Constantiense, iniquissimisq́; illis sycophantarum calumnijs impetitus in carcerem durissimum pertrahitur. Vbi postquam diebus 340. in sordibus, in squallore, in stercore, in compedibus, in rerum omnium inopia crudelissimè detinebatur, productus tandem ad respondendum, libera prius oratione pro seipso dicendi veniã flagitat, quæ impetrari non potuit. Tum ille, quæ tanta hæc quæso, inquit, est iniquitas, vt quũ obtrectatores meos semper audieritis, me vnã horam audire nolitis? Hinc est vt dũ illis singulorũ aures patuerint, atq; in tam longo tempore vobis persuaserint, me hæreticũ, hostem fidei, ecclesiasticorũ persecutorẽ, mihi autẽ me defendendi nulla detur facultas, vos me prius improbũ hominẽ iudicaveritis, in mentibus vestris quã qui forem, potueritis cognoscere. Vix hæc dicenti tam diù præbitũ est silentium. Adeò furijs, clamorib⁹, strepitu, fremitu omnia perstrepebant. Legebantur mox ex pulpito singula capitula accusationis, quib⁹ quid respondere vellet aut posset rogabatur. Inter cætera cum recitaretur, illũ sedis Apostolicæ detractatorem, oppugnatorẽ Rom. Pontificis, Cardinalium hostẽ, persecutorẽ prælatorum, & cleri, christianæ religionis inimicũ: tum surgens querebunda voce, & manibus porrectis: Quo me vertam, inquit, patres conscripti? Quorum auxiliũ implorem? quos deprecer? quos obtester? Vos ne? At isti persecutores mei vestras mentes à mea salute abalienarunt, cum vniversorũ hostem me esse dixerunt, eorũ qui me sunt iudicaturi. Quorũ verbis si fidem dabitis, nihil est quod de mea salute sperandũ video. Quid enim restat aliud, nisi vt sententijs vestris opprimatur cõmunis omniũ hostis, qualẽ me isti vobis falsissimè depinxerunt? Plura volenti vlterius perorare nõ licuit. Ad articulos & capita criminationũ damnandũ est. Quibus tamen nec defuit illius & iusta & arguta responsio. Cum verò propter criminũ multitudinem ac pondus, res eo die transigi nequiret, in diem tertium est dilata. Quo die cũ iterum reditum est, vixq; multis precibus exorata tandem esset facultas ei dicendi: hic primum à deo exorsus deprecatus est, eam sibi mentem dari, & dicendi vires, quæ in commodum ac salutem suam verterentur. Deindè, pergens sic eos compellat: Scio, inquit, reverendi D. plures fuisse excellentissimos viros indignè suis virtutib⁹ perpessos, falsis oppressos testibus, iniquissimis iudicibus condemnatos. Incipiens autem à Socrate quẽ iniustè à suis condemnatũ retulit, qui nec cũ posset evadere, voluisset, vt duorũ quæ asperrima hominib⁹ videntur, metũ deponeret, carceris scilicet et mortis. Tum Platonis captivitatẽ, Anaxagoræ fugã, ac Zenonis tormenta, multorum præterea gentium iniquas damnationes, Rutilij exilium, Boetij simul & aliorũ, quos ipse Boetius refert indignã mortem commemorauit. Deinde, ad Hebræorũ exempla trãsijt. Et primũ Mosen illum liberatorẽ populi sæpe suorũ calumnijs vexatũ esse dixit, tanquam seductor esset aut contemptor populi. Ioseph insuper à fratribus venditũ ob invidiã, post ob stupri suspicionẽ in vincula coniectũ recensuit, præter hos Esaiam, Danielẽ, Hieremiã, Micheã, & ferme Prophetas omnes tanquam contemptores dei, tanquã seditiosos, iniquis circumventos sententijs. His etiam Susannæ iudicium subiecit: multorũ præterea, qui cum viri sanctissimi extitissent, iniustis tamen sententijs perierũt. Posteà ad Iohannẽ Baptistã, deindè ad Servatorẽ ipsum descendens falsis testibus condemnatos omnibus constare innuebat. Deinde, Stephanũ à sacerdotum collegio interfectum. Apostolos autem omnes morti damnatos, non tanquam bonos, sed vt seditiosos, populorum concitatores, contemptores deorum, & malorum omniũ effectores &c. Hæc ille qui disertè, magna cum omnium expectatione disseruit: parumq́; abfuit, quin dicendi suavitate audientium mentes in suam flexisset commiserationem, nisi incidens demum in Iohannis Hussij commendationem theologorum animos acerbiùs in se commouisset. Oh sanctos piscatores? Oh fidem Apostolicis concilijs dignam?

Socrates.
Plato.
Anaxagoras.
Zeno.
Rutilius.
Boetius.
Moses.
Ioseph.
Esayas.
Daniel.
Hieremias.
Micheas.
Omnesq; fere Prophetæ.
Susanna.
Iohan. Bap.
Christus.
Stephanus.
Apostoli.

Locus communis de vera amicitia.
Plutarchus in Apophth.
Lacydes.

Porrò si exemplis hæc tibi dilatanda videantur, adhiberi hic poterit insignis quidem ille, nec immeritò laudatus à Plutarcho singularis amicitiæ affectus in Lacyde quodam Arcesilai familiare. Historia in hunc habet modum. Cesiphicrates quidam Lacydis amicus, læsæ maiestatis reus peragebatur, cui crimen deprecanti aderat inter reliquos amicos Lacydes hic quem dico. At quum impotentèr instaret accusator, atquè annulum exhiberi flagitaret, per quem coargui poterat, cum clam in terram dimisit Cesiphicrates. Quod simulatquè sensisset Lacydes, qui cominus ei astitisset, pede, mox imposito annulum texit. Inficiatus est igitur Cesiphicrates, & absolutus dimittitur. Mox verò (vt mos tum erat) reo iudicibus agenti gratias, quidam è Iudicum numero, qui viderat, subridens iussit, vt Lacydi quoquè gratias ageret.

ret. Tanti valent affectus hominũ cum cæteris in rebus omnibus, tum in iudicijs etiã quandoquè, vt quæ videas interdũ, eadem te non videre efficiant, ſæpéquè non tam legibus, quàm affectibus res humanæ gubernari videantur.

Lucia. lib. de calumni. Agathocles.

Rurſus neque multum huic diſsimile eſt, quod de Perdica alicubi in græculo quodam ſcriptore refertur. Olim capitale erat apud Alexandrũ, ſi quis Epheſtiona celebrare vel cunctaretur, vel neglectim coleret. Deferebatur apud eum Agathocles Samius, qui primos aliquandiu ordines apud Alexandrũ duxerat, quod illachrymaſſe viſus eſt, prætereũs Hepheſtionis ſepulchrum. Ingens haud dubié miſero capiti periculũ vndiquè imminebat: offenſa enim Regis ira placari non poterat. Intercedere nemo audebat. Nec deerat interim calumniatorum clamor & turba frequens. Nec vlla remedij affulgebat ſpes. Quid Perdica? Amicus pro amico magis quã pro ſe ſollicitus amici quidẽ caſum cõmiſerari potuit, deſerere nó potuit. Ea videlicet ſyncerę amicitiæ vis ineſt, quæ vbi ſemel animum penitus occupauit, mirum quos ſtimulos excitat ad agendum. Quid ergo ille? Amicus in amici cauſa etſi omnia videbat deſperata, nihil tamen ſibi non tentandũ exiſtimauit, Regem audacter adit, quumq; aliter permulcere eum non poſſet, opportuno adhibito commento perſuadet, fingens viſum ſibi in ſomnijs Hepheſtionem mandaſſe, vt Alexandro renunciaret, omnino parcendum eſſe Agathocli, quippe qui propterea illachrymaſſet, non cõtemptu, aut miſeratione aliqua mortis eius, ſed priſtinæ duntaxat conſuetudinis recordatione. Credidit Alexander, & euaſit amici ſeruatus beneficio Agathocles.

Ex Valerio.

Pietas filiæ in matrem.

Etſi vero conſtat vicioſas permultas eſſe affectuũ perturbationes, quibus humana mens ſæpe in cæcos furores tranſuerſa abripitur, at fit rurſus nonnunquàm vt eædem iſtæ permotiones magna præbeant adminicula ad res fortiter gerendas. Ideoquè ſolers rerum natura, haud temeré mentibus noſtris naturales illas, τὰς ϛόργας impreſsit, quibus ceu igniculis ac facibus ad virtutẽ capeſſendã animi vehementius extimulentur. Id quũ innumeris paſsim exẽplis in omni vitæ conſuetudine aſtruitur, tum haud ſcio an vſquã certius doceatur quàm in fœminæ illius, cuius meminit Valerius, ſingulari in matrem fide & pietate. Siquidem cũ mater eius, nobilis alioqui mulier, ob quoddam flagitium carceri mancipata eſſet: filia nó multo ante nupta, impetrata venia, indies ipſam interuiſerat, ſed ea lege, ne quid cibi ſecũ inferret. Illa extracto vbere ſingulis diebus lacte matrem aluit. Iudex cum miraretur, quid tanto tempore ſuperuixerat, repertũ eſt quod fiebat. Tum Iudex pietate motus matrẽ filiæ condonauit.

Pietas fœminarum ſpectabilis.

Haud multum huic diſsimile & illud exiſtit, quod de Conrado 3. Imperatore fertur: Qui quum Guelphũ Bauariæ ducem diuturna ac moleſta obſidione fatigaſſet, nec vllis conditionibus á propoſita vrbis euerſione abduceretur: victus tandem nobiliũ fœminarũ precibus, permiſit tandẽ, vt liberæ ac immunes abirent, ea lege, vt nihil ex vrbe, niſi quod humeris poſſent, efferrẽt. Tũ illæ naturæ magis pietate, quã poſſeſsionũ cupiditate auctæ, poſthabitis cæteris rebus omnibus, ducẽ ipſum, maritos, liberos, ac paréres ab humeris ſuſpenſos geſtare cœperũt. Ex quo Imperator in magnã perductus admirationẽ, nec minori affectus voluptate, cũ tẽperare a lachrymis non poſſet, non ſolũ ferociam & iracundiam omnem animo depoſuit, ſed hoſti etiam ignoſcens, in amicitiã eum, ſimul cũ ciuibus vniuerſis liberis admiſerat.

Ex ijs ſatis tibi perſpectum eſſe arbitror (ſtudioſe iuuenis) quanti referat ad ſtudiorum fructus colligi ex authoribus ſi non ex omnibus omnia, attamen ex optimis ſaltem optima, & ſelectiſsima. Etenim quum in tanta ſcriptorum turba nullius ſufficiet memoria retinendis omnibus, profuerit certé non parum, memoriæ fragilitatem ſcribendi atq; adnotandi ſecuritate, ſubleuari, adhibito locorum communium volumine, in quod velut in quandam memorię bibliothecam, cunctas eruditionis tuæ ſimul opes congerere licebit. Quod quo incipias maturius, hoc indies magis atquè magis tibi accreſcet cumulus. Quo nomine multos video & graues & ſummæ excellentiæ viros, ſua ſerió deplorantes ſtudia, qui ſi conſilium hoc ſequuti per adoleſcentiam maturius fuiſſent, multó plus momenti ipſorum literis fuiſſe acceſſurum, nec ipſi quidem ſuis in libris diſsimulant. Quod & ipſe poſthac ſenex aliquando verum experturus ſis, nihil addubito. Chriſtus interim Dominus ſtudiorum tuorum conatus feliciter prouehat, ſecundetq; in omnibus, quæ perfectæ doctrinæ ſunt, & ſynceritatis.

Abſurda. Abſona in rebus, dictis, et factis, incredebilia, Paradoxa apud philoſophos poetas, oratores, theologos & alios, Abſurde deprauationes et interpretationes ſcripturæ.

2.

Abſtinentia. Abſtemij, Temperantia.

vide titulum de ieiunio.

Acceptio, reſpectus perſonarum, προσωποληψία.

5

Adoleſcentia. Adoleſcentes, eorum decorum & indecorum, eorumque virtutes, vitia & pericula.

Aduentus domini. Signa præcedentia,

☞ vide titulum de iudicij die nouiſſimo.

Ætas, Ætates, Ætates mundi, hominum.

Afflictio. Afflictiones. Tribulatio. Vexatio, Crux. Anguſtia.

vide titulum de Martyribus.

Αγιόγραφα. Apocripha.

Amor. Amicitia. Charitas in proximos. Dilectio. Amici. Desideriu͂.

Familiaritas, Familiares, Proximi, Amor turpis Inhonestus.

Antichristus, vide titulum de Romanis pontificibus.

Apoſtaſia, Defectio a fide, degeneratio.

in natura, moribus, aut fide.

Aqua. Aquæ ductus. Aqua benedicta. Aquarum inundatio diluuium.

vide titulum de Elementa.

Arbitrium liberum. Seruum, Voluntas, vires humanæ, Humana conſilia conatus & euentus. Τὸ Αὐτεξούσιον, τὸ Αὐτοδέσποτον.

Auaritia. Auari. πλεονεξία.

NOTE

This volume

tight binding an

effort has been

duce the centres

result in

ume has a very
g and while every
een made to repro-
ntres. force would
t in damage

Auxilium dei in rebus afflictis. Custodia diuina defensio, defensor.

☞ Beatitudo. vide titulum de felicitate.

ellum, militia, eiuſque incommoda, Milites, Bellica ars, Arma et inſtrumenta bellica. Strategemata. Duces, Victores, Victoriæ, Bella ciuilia.

Bona Opera, Opera ſuperogationis, Condignum, Congruum quid apud ſcholaſticos, vide titulum de Merito.

4

Celeritas. Agilitas. Feſtinatio aggrediendi feſtinatio princeps.

vide titulum de temeritate.

Compaſsio. vide titulum Pietas.

Concilia generalia, Prouincialia. eorum authoritas, errores,

Concupiſcentia, Voluptas carnis, Illecebræ, Primi motus, Fomes peccati.

Confeſſio priuata, auricularis. vide titulum, Pœnitentia.

Confirmationis Sacramentum.

Conſolatio, Gaudium in ſpiritu Sancto.

vide locum de Gaudio.

Conſortium bonorum et malorum. Contubernium familiares, familiaritas.

Conſpiratio, Coniuratio, Congregatio, Confederatio, συγκροτύμενος, Syncretiſmus.

Contentio, Contentiones, vide titulum diſcordiæ.

Contemptio, Contemptus. Faſtidium, Contemptus Dei, Hominum, Diuinæ vocationis.

Conuerſio, Reſipiſcentia, Correctio et emendatio vitæ.

vide titulum pœnitentiæ,

Curioſitas, Curioſitas in quæſtionibus.

πολυπραγμοσύνη curioſitas alienarum rerum.

Decorum in genere, Rerum, Perſonarum, Ordo. Conuenientia, εὐταξία.

Deſideria, Cupiditas. vide titulum de carne.

FOLIATION ERROR

Deus, Pater, Filius &, Spiritus Sanctus, Deus quomodo in cœlo dicitur cum ſit vbique, Summa Cauſa, opera dei. Quomodo inclinat hominum corda non ſolum ad bona, ſed etiam iuſto iudicio ad mala. Solus ſanctus Summus, Solus καρδιογνώστης Permiſſio diuina.

Diligentia, Aſſiduitas. Induſtria. Labor. ſtudium. ſudor. Negotium ἀσχολία. laborum et certaminum præmia.

Diſcordia, Contentio, Seditio, Rebellio, Diſſenſio, Lis, Simultas; Æmulatio;

Contentiones, Ciuiles & Eccleſiaſticæ in doctrina.

Diſſenſio inter Theologos de rebus Religionis, vide locum, Repugnantiæ.

Diuortium, Diuortia. vide titulum Matrimonij.

Doctrina, Doctores, Docti, Doctorum officium et Decorum, Docilitas.

Duces belli, vide titulum de bello.

Ebrietas, Temulentia, Ebrij. vide titulum de Gula.

cleſia, Eiuſque caput, et membra, Eccleſia Catholica, Sañcta, Apoſtolica, vniuerſalis, Particularis, Eccleſiæ Vnitas, Conſenſus, Gubernatio, Poteſtas et Autoritas, Eccleſiæ eiuſque notæ, labes, Reformatio. Eccleſia quæ ſit, vbi ſit, an errare poſsit. Eccleſiaſtici, Eccleſiæ Patres, claues eccleſiæ, Eccleſiæ caput et membra,

☙ Ædificia Architecti, vide titulum Structuræ.

Educatio, pueritiæ informatio, puerorum Inſtitutio.

εἴδωλον. Idola, Simulachra, Sculptilia,

εἰκονοκλάσται εἰδωλομανία. Idololatria, Idololatræ.

Electio, Electi, vide titulum, de Prædeſtinatione.

Eleemoſyna. φιλοπτωχία Eleemoſynarij, ἐλεήμονες in pauperes benignitas.

Xenodochia. vide titulum, Hoſpitalitas.

Eloquentia, Eloquutio, Pronuntiatio, Facundia, Stylus. Figuræ Rhetoricæ, Rhetorica: δείνωσις.

Epiſcopi, Præſbyteri, Paſtores Eccleſiæ, Eccleſiaſtæ, Miniſtri, Eorumque officium et Ordinatio, Impoſitio manuum, Sacerdotes.

Eruditio. vide titulum de Doctrina.

Errores varij, Errores in Doctrina Pontificia, in cultu, in Concilijs. in patribus, in Scriptoribus, in Hiſtoricis, Falſæ interpretationes.

[illegible] vide titulum Gratia.

Euchrariſtia. vide titulum, Cœna Dominum;

Euenta. vide titulum, Fortuna.

Excommunicatio, Excommunicantes, Excommunicati. Excommunicationis in primitiua eccleſia vſus. Interdictio.

Excantatio. vide titulum, de faſcino.

Exorciſmi, Exorciſtæ.

Exilium, Exules. vide titulum, de peregrinatione.

Facetiæ. vide titulum, Apophthegmata.

Fama bona, honeſta, Rumores, Famigerati, Famæ ſitis et cupiditas, κενοδοξία.

520 Fastus vide titulum, Superbiæ.

tum, fatalis neceſsitas, fatum Stoicum. Parca, Sortilegium, [illegible], Nemeſis.

☞ Fauor Dei. vide titulum, de Gratia.

☞ Feræ, ferarum luſtra. vide titulum, Animantia.

Felicitas, felicitas Summa. Beatitudo, Summum Bonum.

Fides euangelica, eiusque effectus, fiducia, fidelitas, Plerophoria, fidei vis, effecta, officium. Obiectum fidei.

9

Filij, Proles, liberi, quid debeant parentibus, quid his debeant parentes, filij dei quo modo efficiuntur, filius an patris iniquitatem ferat.

Figuræ rhetoricæ, vide titulum, Eloquentia.

Fœdera, Pactiones. Pacta. Conuenta. Contractus.

vide titulum, Emptio.

Fœnus, fœneratio. vide vſuræ titulum.

Forma, decus corporis, formoſi.

Fornicatio, fornicatores. vide titulum Luxuria.

Fortitudo animi et corporis, Magnanimitas. Robur, vires corporis, Audacia, Gygantes,

☞ Fraus, vide titulum, de Dolo.

Fragilitas, Imbecillitas, lapſus piorum, vitæ humanæ infirmitas.

Fructus. vide titulum, Frutices.

Frugalitas, Parſimonia in victu et veſtitu.

Fucus, vide titulum de Dolo.

Fuga in perſecutione.

Furor, furiæ. vide titulum de Inſania.

Furtum, Latrocinium. Fures. Piratæ, Sacrilegium. Sacrilegi, Prædatores, Latrones Latrunculorum Ludus.

Geometria. vide titulum Mathematica.

Gladiatores, Gladiatura, vide locum, de Athletis,

Gloria, Gloriæ cupiditas, Gloria ſoli Deo debetur, Gloriatio piorum quæ ſit, Gloria vera, Falſa, Æterna, Caduca, Gloriæ Contemptus,

Hebreorum in ſuis ſermonibus figuræ. Hebręæ voces, hebręi, hebraica
biblia an a Iudæis vitiata ſint, aut non vitiata. Iſraelitæ, Iudæi, Iſraelitarum reſpub,
eorum tres ordines, impij, infirmi, Sancti.

Honor. Dignitas. Amplitudo. vita illuſtris et excelſa. Honores an amplectendi pijs. In Honoribus appetendis quid cauendum. vide plura in titulo Nobilitatis.

Hyems, Hyemale tempus. vide titulum, frigiditas.

Iactantia. Oſtentatio. Gloriæ affectatio. Gloria. Philautia.

vide titulum gloriæ.

FOLIATION ERROR

☞ Iactura. vide titulum de Aduerſitate.

Idola. Idololatria. Idolothyta. Statuæ. Signa, picturæ. Reliquiæ diuorum.

vide titulum, εἴδωλα.

Delectus ciborum. Ieiunandi ſtata tempora: ieiunium quadrageſimale. 4. 360. temporum, Rogationum Pentecoſtes. Ieiunij Votum, meritum, lucrum, fructus, effecta, commendatio, eiuſque abuſus. Ieiunandi mos priſcotum, et recentium.

Ignominia, Infamia, Contumelia. Accuſatio falſa. vide titulum obtrectatio.

Ignorantia. Ignorantes, Ignari. Ignorantia quatenus excuſat, aut non excuſat. Imperitia. Inſcitia. ἄμουσοι.

☞ Imagines. vide titulum, Idola.

Imbecillitas. fragilitas. Lapſus piorum, vitæ humanæ fragilis natura.

Infirmi quo modo tractandi.

Infirmitas corporis. vide Morbi titulum.

Imago dei in homine.

Impanatio, Impanatores, vide titulum de cœna Domini.

Inimicitia, Inimici, aduerſarij. Hoſtilitas. Hoſtes. vide titulum, de Malicia.

❧ **Incantationes.** vide ſupra titulum de faſcino.

❧ **Incæſtus. Incontinentia.** vide titulum, Luxuriæ.

Increpatio. Obiurgatio. Admonitio.

Inconſtantia, leuitas, inſtabilitas. Inſtabiles. Mutabilitas. palinodia. fœdifragi Inſtabilitas et inconſtantia rerum humanarum.

Ingenium. Indoles, Ingenioſi, Acumen, Docilitas, vis capax, lumen, acrimonia intelligentiæ. vide titulum. de Ratione.

❧ Ignauia: vide titulum de Ocio.

Intellectus, Intelligentia. vide Rationis titulum.

Intentio, bona, mala.

Interpretatio S.ſcripturæ. vide titulum Scripturæ.

Inuenta varia. Inuentio, Inuentores rerum.

Iocus, Ioci, vide titulum Luſus.

Ira, Iracundi, Bilis, Excandeſcentia Iraſcibilis pars, Impatientia.

Iudei, Iſraelitæ, vide titulum, Hebræi.

ex, Iudices, Iudicium æquum, Corruptum, Iuris interpretatio, Sricta, Rigida, Callida, Accuſatio. Querelæ. Iudicia dei, Iudicia humana, Iudicia eccleſiaſtica.

Ius, iura, iureconſulti. vide titulum, Legis.

Iuſtitia dei, hominum. Æquitas. Επιεικία Iuſtitia moralis.

Iuuentus. Iuuenes. Iuuenum decorum, officium. vide titulum, Adoleſcentiæ,

❧ Lætitia. vide titulum de Gaudio.

❧ Lamiæ. vide titulum de faſcino.

❧ Lapſus piorum, lapſus fragilis et humanus. vide titulum de fragilitate,

❧ Latro, Latrones. vide titulum, de furto.

us. Laudatio. Laudis cupiditas, gloria popularis, Mundi plauſus. vide titulum de fama,

Lenitas. vide titulum Manſuetudo,

Liberalitas. Benignitas. Munificentia. Eleemoſyna. Dona. Munera.

vide titulum, Eleemoſyna.

Liberum arbitrium. vide Arbitrium Liberum.

Libertas Chriſtiana. Libertas renatorum. Libertas patriæ. vita libera, priuata, otium a publicis curis et muniis, libertini.

❧ Libido. vide titulum. Luxuria.

Libri. Librorum impreſsio. χαλχογραφία

Libri pſeudepigraphi adulterini.

Lis. Lites. Litigatio, vide titulum diſcordiæ.

Locus. Locorum ſitus. Poſitio. Locatio. Deſcriptio. Topograhia,

☞ Logica. vide titulum de dialectica.

Longęuitas. Longæui. Viuacitas. μακρόβιοι.

☞ Loquacitas. vide titulum verboſitas.

☞ Luctus. Vide titulum, Doloris.

Luſus; Ioci. Ludi. Spectacula. Theatra. Scena. Animi recreatio. otium. Comœdiæ. Tragœdiæ.

☛ Lucrum. Vide titulum vſura.

Lux. Lumen. Lampades. Lucernæ.

☞ Maceratio corporis, Vide titulum, Auſteritatis.

Magia. Magi. ars Magica, Pythonica, Necromantica.

lamiæ. Vide titulum de faſcino.

larum actionum cauſa deficiens, non efficiens quærenda eſt, Malum lum culpæ, Mala deus gubernat, non proprie efficit. vide titulum, Cauſa et Autor boni et mali.

Mathematicæ diſciplinæ. Mathemata. Arithmetica Geometria, Aſtronomia, Muſica.

imonium, Caſus matrimoniales, Gradus, Coniugium ſacerdotum, Præcepta Connubialia, Diuorcia, Repudia, Matrimonij Reſtrictio, Sitne Sacramentum. Matrimonium cum conſenſu parentum.

vide plura in titulo de Aduocato.

Memoria, Reminiſcentia, Ratio, Mens, Ars memorandi.

vide plura in titulo Rationis.

teora, Aquea, Ignita, Grando, Nix, Pluuia, Nubes, Nebulæ, Irides, Exhalationes, Vapores, Cometæ, Gelu, Pruina.

Nobilitas, Nobiles, Genus, Stemmata, Honor, Dignitas, Amplitudo, Excelſa vita, vide plura in titulo de Honore.

Obedientia, Obediendum quibus, et quouſque, Subditi, eorumque officia.

Reuerentia. Subiectio duplex, Ciuilis et Spiritualis.

FOLIATION ERROR

Papa, papalis ſedes, Papatus, 1. eius primatus, 2. Autoritas; et Succeſſio, 3. Vniuerſalitas, 4. Antiquitas, 5. Facta Mores et exempla papalis Curiæ, Papiſtæ eorumque fides et effectio. Papiſticæ eccleſiæ notæ.

Patres, Patrini, Matrinæ, Patrum ſuperiora tempora cum noſtris collata.

Patriarchæ, Patrum autoritas, Ad patres non eſt prouocandum à ſcripturis, Patrum quorundam errores.

564.

2

Paulus Apoſtolus, eius doctrina, fides, Paulus quomodo cum Iacobo conciliatur. Paulus inconſulto Petro eccleſias ordinat. Petrum coarguit. Cum Petro ęqué conſedit Romæ.

Peccatum originale, actuale. Peccatum in Spiritum ſanctum, Peccatum
mortale, veniale. Peccatores Peccati grauitas, Vitium, Scelus, Scelerati deſcriptio. Peccati cauſa.
Fomes peccati. Pœna peccati, Culpa, Peccata non extenuanda, quod faciunt papiſtæ. Peccantibus
quo modo ignoſcendum. Peccatores Deus quomodo exaudit et non exaudit.
Peccatum Omiſſionis. Commiſſionis, Peccatum duobus modis conſideratur.
Peccatorum remiſſio. Peccatori quo confugiendum.

Perfectio, Perfecti, Perfectionis euangelicæ ſtudium, perfecti in hac vita qui ſint. Perfectio in hac vita qualis requiritur a fidelibus.

Potentia, Authoritas Superioritas. violenta oppreſsio, Rapina,

Poteſtatis eccleſiaſticæ, et ciuilis conſenſus. et diſcrimen.

Prædeſtinatio, Prędeſtinati. Prædeſtinationis effecta, an fatalem neceſſitatem conſtituit, an peccata excuſat. Prædeſtinationis doctrina quomodo prædicanda. Electio. Præſcientia, Vocatio, Reiectio, Reprobatio.

Præiudicium, Præpoſterum, preceps iudicium, pręcipitantia in verbis et factis.

Prophetarum vaticinia, qui aliorum prophetias exponunt, Vaticinia et typi veteris teſtamenti de Chriſto.

Prouidentia, Dei prouidentia in rebus gubernandis, et diſponendis, Voluntas dei. Prouidentia cur malum in orbe admittat, Prouidus.

Prudentia, Sapientia, Sapientia dei in creandis rebus, & gubernandis, Sapientum dicta et facta, Solertia, Prudentia in rebus gerendis Prudentia in tres partes a philoſophis diuiſa. Sapientia carnis, ſeculi prudentia. Sapientes huius mundi.

Reſurrectio mortuorum, Reſurgentium decor, Gloria, Claritas, dies iudicij nouiſſima. Aduentus domini eiuſque ſigna. vide titulum iudicij dies nouiſſima.

Rex, Princeps, Cæſar, Cęſares, Imperatores, Monarchiæ, Regum et Imperatorum autoritas, quouſque ſe porigit in rebus eccleſiæ. Principis inſtitutio. Primores ciuitatis, vide plura in Reſpub.

Rigor, Rigida iuris interpretatio, Rigidi mores, Moroſitas. Summum ius, Cenſoria nota, Cenſores. Seueritas in dictis, in vultu, in moribus, Auſteritas.

Sacerdos, Sacerdotium. Sacerdotes, Ordo Sacerdotalis, Laicus, Laici, Sacerdotium Aaronicum, Leuiticum, Melchiſedech, Sacerdotes noui teſtamenti, vnde coeperint, Sacerdotium veteris teſtamenti. Sacerdotij Forma, Dignitas.

Sacramenta veteris et nouæ legis. An conferunt gratiam, Sacramenta quę
ſint, quot ſint, duabus rebus conſtant Signis et reſignata, Sacramentis ſæpe tribuitur quod rei eſt,
Sacramenta et Sacrificia quibus modis diſtinguntur, Sacramentarij.

crificia, Sacrifici, Sacrificium miſſæ propitiatorium, Sacrificia veterum,

Sacrificium et Sacramentum an idem eſſe poſſint.victimæ,Hoſtiæ.

Sanctitas, Sancti, Sanctimonia, Sanctificatio, Sanctificari, Sancti an adorandi, Sanctorum lapſus, Sanctorum preces et interceſſiones an adiuuant. Sanctorum merita, feſta, reliquiæ, Sepulchra, Sanctimoniales,

Scriptura, verbum Dei, Scripturæ authoritas, eiuſque interpretatio et expoſitio varia, eius ſufficientia, veritas, Scripturarum Canonicarum approbatio. Scripturæ lectio an plebi prohibenda. Scripta pſeudepigrapha, Spuria. Notha.

Spes quid differat a fide. Spes fidei coniunctiſſima, naſciturque ex ea, ſpes in expectatione ſita. Spei certitudo ex fidei certitudine oritur. Fiducia bonæ conſcientiæ.

Temeritas inconſulta, Temeritas aſſentiendi, Aggrediendi, præceps iudicium, Præcipitantia in verbis, et factis, feſtinatio, Cœcum, præproperum iudicium.

Templa, rectuſque eorum vſus. Templa non creaturæ, ſed deo ſeruire debent. Templorum conſecratio, & reconciliatio ſuperſtitioſa, Templum Salomonis eiuſque ornamenta. Templa an Sanctis et Martyribus conueniant.

Tempus. temporum ſeries. Secula. Seculorum curſus et diſtinctiones. Annorum, Menſium, luſtrorum Dimenſiones. Temporis præſcriptio. Antiquitas, Antiqui. Temporaria, Caduca, fluxa. Temporarij.

Traditio, Traditiones humanę, Conſtitutiones, Ritus, Ceremonię,
Præcepta hominum et iudicia, Tarditiones Apoſtolicæ, Eccleſiaſticæ, Traditiones non ſcriptæ.
Ἄγραφα. Traditiones, Particulares, Vniuerſales, Traditiones Eccſilæ quatenus recipiendæ.

4

Vindicta, Vindictę cupiditas, Vindictę moderatio, Vindicta dei in perſecutores, vindicta duplex, Publica, Priuata.

Vocatio, vocatio dei, Vocationes et ordinationes miniſtrorum, vocatio externa, interna, vocatio ſecundum propoſitum. Vocatio gentium.

5

Index.

A

ABſolutio ſacerdotalis 600
Abſurda. Abſona in rebus, dictis et factis. 1
Abſtinentia. Abſtemij. 4
Abuſus in rebus, in vita, in religione. 5
Academia. Academici, 6
Actus. Actiones. Actionum genera. 7
Acceptio perſonarum. 8
Accuſatio falſa, aut vera. Accuſatores. 9
Adiaphora. Adiaphoriſtæ. 11
Adoleſcentia. Adoleſcentes, eorum decorum, et indecorum, eorumque virtutes, vitia, et pericula. 13
Adoratio. 14
Aduentus domini. Signa præcedentia. 61
Adulterium. Adulteri eorumq; ſupplicia. 17
Aduerſitas. Aduerſa fortuna. 19
Adulatio Aſentatio Adulatores. 21
Aduocatus Aduocati. 23
Æqualitas. 24
Ærumnæ. 19
Ætas, Ætates. Ætates mundi hominum. 25
Affabilitas. 26
Affectus in genere. Affectus quatenus in deum cadunt. 27
Affinitas, Affines 29
Afflictio. Afflictiones. 30
Apocrypha. 33
Agricultura Agricolæ. 34
Amor. Amicitia. Amici. Amor turpis, inhoneſtus. 35
Amor proximi 635
Anabaptiſmus Anabaptiſtæ. 80
Angeli. Angelica vita. Angelorum ordines. 38
Anima, eiuſq; partes, et potentiæ. 38
Animantia. Animantium natura et genera varia. 41
Antichriſtus. 43
Apes. Apum politia. 46
Apoſtaſia. 47
Apophthegmata. Arguté dicta. 48
Appellatio. 50
Apoſtoli. Apoſtolica vocatio, functio, doctrina, eorum ſcripta, canones Apoſtolorū ętates, acta, exitus, et euentus. 51
Aqua, Aquæ ductus. Aqua benedicta. Aquarum inundatio. diluuium. 53
Arbitrium liberum, ſeruum. 54
Arbores, earum varietas, Natura, et conditio. 60
Architectura Architectonica eiuſq; inſtrumenta 61
Arithmetica eiuſque vſus et praxis. 62
Ariſtoteles, eius dicta, facta, doctrina, opiniones. 63
Arma bellica. 82
Artes liberales, Mechanicæ. 64
Aſtrologia. Aſtrologi Aſtrologicarum diuinationū vanitas. 65
Aſtronomia. 67
Aſtra Aſtrorum motus. 68
Athletæ. 69
Auaritia, Auari 70
Audacia. 285
Auditus. 688
Aues. Auium genera, et natura 72
Aula. Aulica vita, Aulici. 73
Auſteritas vitæ. 74
Auſpicia. Aruſpicina, Auguria, Aruſpices. 75
Auxilium dei in rebus afflictis. 78
Autoritas doctorum patrū.

B

BAlnea. 275
Baptiſmus. 80
Benignitas. 433
Beneficentia. 433
Bellum. Bellatores 82
Bellum ciuile 82
Bellica ars. 82
Bilis flaua. 84
Blaſphemia. 85
Bona naturæ. fortunæ, animi, corporis bona. 87
Bona opera. 88
Breuiloquentia. 91

C

CAlamitas. 19
Calliditas
Callida iuris interpretatio 95
Calumnia. 540
Cantus eccleſiaſticus. 520
Caro. 92
Carnalia deſideria 92
Caſtitas. 93
Caſtigatio. 598
Caſus conſcientiæ 283
Cauillatio. Cauillatores 59
Cauſæ, Cauſarum genera 99
Cauſa, autor boni et mali. 97
Celeritas 101
Cenſores. Cenſoria nota. 100
Charitas. 35
Chaumeniæ. 74
Chirurgica 104
Chriſma. 105
Chriſtus. 106
Ciuitas et regnum dei 654
Ciuilis poteſtas et eccleſiaſtica in quo differunt. 110
Ciuitas politica. 654
Claues Eccleſiæ 203
Clementia. 315
Cœlum, Cœli motus 112
Ceremoniæ. 11
Cœlibatus. 113
Cœna domini. Cœna myſtica. 115
Cognatio. Conſanguinitas.
Conſanguinitatis arbor. 121
Cognitio. 193
Colores. 122
Cometæ, 488
Comitas 26
Commendatio. Commendatoriæ. 427
Comediæ 337
Communio ſub vtraque ſpecie 125
Commeſſationes 323
Compaſſio. Sympathia. 594
Complexio 714
Concilia generalia. prouincialia. 123
Conciliorum authoritas, errores. 123
Concordia 127
Confeſſio. 600
Confidentia. 267
Confirmatio. 80
Confirmationis ſacramentum 132
Concupiſcentia 130
Coniugium. 470
Coniugium ſacerdotum. 470
Conſilium. 133
Conſenſus. 127
Conſtantia in dictis in factis. 139
Conſolatio. 137
Conſortium bonorum et malorum. 141
Conſpiratio. Coniuratio 143
Conſtitutiones humanæ 397
Conſuetudo 144
Contentio. 146
Contemptio. 147
Contemptus doloris, mortis, gloriæ, vitæ, mundi, hominū, 148
Contritio. 600
Continentia, 93
Contingentia. 283
Contractus in genere. 222
Contractus matrimonialis. 470
Conuerſio. 152
Contumelia 263
Conuiuia 323
Corruptio. 513
Corruptela munerum 517
Coſmographia, Coſmographi. 15
Crapula. 323
Creator, Creatio. Creatura. 154
Crudelitas. 155
Crux Chriſti, Crucis adoratio. 158
Crux perſecutionis. 583
Cunctatio. Cunctatores, 133.
Cultus dei 14
Cupiditas 168
Cura. 195
Curioſitas. 159

D

DAmnatio. inferorum ſupplicia. 385
Damnum, Damna 160
Dapes. 165
Dæmones 177
Debitum Debitores. 163
Decalogus. 463
Decimæ 161
Decorum adoleſcentiæ. 13
Decorum rerum, perſonarum. 162
Decreta Rom: pontificū 726
Defenſio. Defenſor 78
Deformitas in natura, et moribus 780
Delectus ciborum. 360
Deliciæ 165
Deliberatio 133
Deſcenſus Chriſti ad inferos 166
Deſidia 168
Deſperatio. 170
Deus 171
Dialectica. 175
Diabolus. 177
Dicacitas.
Dignitas 343
Diligentia. 179
Dilectio Dei. 182
Diluuium 53
Diſciplina eccleſiaſtica 238
Diſcordia, 184
Diſcrimen legis et euangelij. 432
Diſcrimen ciuilis poteſtatis et eccleſiaſticæ 110
Diſſenſio. 188
Diſſimulatio. 355
Diuerſitas in rebus religionis, et cultu
Diuitiæ, 191
Diuortia 470
Doctrina. Docti 193
Doctorum eorumque opiniones, [illegible] et errores 193
Dolus. Dolus malus 197
Dolor. 195
Dominatio 606
Donum, [illegible], 199
[illegible] 201
Dulia, hyperdulia 24

E

EBrietas. 202
Eccleſia, eiuſque caput et membra &c. 203
Eccleſiæ [illegible]. 205
Edicta principum 428
Educatio 211
Electio, 706
[illegible] 215
Eleemoſyna, Eleemoſynarij. 216
Eloquentia. Elocutio, 218
Elementa 221
Æmulatio, 402
Emptio. 222
Emporia. 150
Epicurei 224
Epiſcopi, eorumque officiū. 225
Epiſtola, Epiſtolares formulæ. 229
Equites, 427
[illegible]
Errores, et repugnantia inter doctores, et patres 230
Euangelium. 234
Eucharistia 225
Excommunicatio 238
[illegible] 240
Exemplum 242
Exilium, Exules 246
Exſecrationes. Anathemata, 243
Experientia. 247
Exercitium. 244
[illegible] 245

F

F[illegible] 48
Fama, 249

Famæ cupiditas. 249
Famæ contemptus. 349
Familia, Familiæ cura 251
Fames 253
Familiaritas 85
Fasti dies. Nefasti
Fascinum. Fascinatores 244
Fatum 257
Felicitas. 259
Festa Gentilitia. 262
Festiuitas, 299
Festa, Festi dies 261
Festinatio 101
Fides euangelica 263
Fidelitas 269
Fiducia. 267
Figuræ Rhetoricæ. 273
Filii, Proles, Liberi 271
Finis bonorum & malorũ. 274
Flumina. Fontes 275
Fœdera 277
Fœmina. Fœminæ illustres genere doctrina 278
Fœnus, 758
Fontes, eorumque natura, et causa, 275
Forma. 280
Forma spectabilis 281
Formido 490
Fornicatio, 282
Fortitudo animi, corporis. 285
Fortuna 283
Forum, eius forenses 287
Fragilitas 288
Frigiditas. 190
Fraus 197
Frugalitas 291
Frumentum, Fruges, Res frumentaria. 292
Frutices, olera, fructus 293
Fuga, fuga in persecutione. 294
Fulgura, 295
Fulmina 295
Fulgetra 295
Fundi. Latifundia 191
Furor. furiæ. 400
Furtum Fures 296
Futurorum prædictiones 627

G

Garrulitas 298
Gastrimargia 323
Gaudium. 299
Gaudium in spiritu sancto. 137
Gehenna 301
Gemmæ, earumque naturæ, colores proprietates 306
Generatio, corruptio 303
Geographia, Geographi. 305
Geometria, Geometræ 307
Gestus corporis 337
Gloria, vera, falsa, gloria æterna. gloriæ contemptio 308
Gloria affectata, gloriæ cupiditas, gloriæ contemptus. 308
Gnostici 310
Grammatica, hocque spectantia grammatici 314
Gradus honorum, gradus consanguinitatis, gradus prohibiti. 311
Grando 488
Gratia 315
Gratitudo. gratiæ 321
Grauitas, 662
Græcia 313
Gubernatio ciuilis
Gubernatio in sacris Ecclesiæ rebus
Gula crapula 323
Gustus
Gymnastica certamina et ludi gymnastici. 69
Gygantes. 285

H

Habitus Corporis 325
Hæreditas 326
Hæresis 327
Hebræa lingua 330
Herbæ earumque vires et proprietates 332
Hierosolyma. Hierosolimitana ecclesia 334
Hilaritas. 299
Historia, Historiographi. 335
Histriones 337
Homo eiusque partes 338
Homicidium, Homicidæ. 341
Honestum, vtile 345
Honor 343
Honoris appetitus 706
Horti amœni 346
Hospitalitas 347
Hospites hospitale ius. 34
Hostes, Hostilitas. 374
Humilitas Humilia. 349
Hyems Hyemale tempus. 353
Hyperbolæ, Hyperbolicæ figuræ 354
Hypocrisis. Hypocrytæ. 355
Hyperdulia 14
Humanarum rerum Instabilitas. 378
Humores 351
Hymni 352

I

Iactantia. 357
Iacturæ 19
Idola. Idololatria. 359
Ieiunium 360
Ignauia. 596
Ignis. 221
Ignominia 363
Ignorantia. Indocti 365
Ignoscentia 495
Imagines. Imago dei in homine. 369
Imbecillitas 367
Imitatio, 370
Impatientia 409
Impœnitentia 371
Impudentia. 373
Imperitia. 365
Imperium, Imperatores 654
Impietas in deum, patriam proximos. 371
Impositio manuum
Impostura 197
Impudicitia 373
Impunitas 442
Imputatio 419
Incontinentia 449
Incredulitas, Infidelitas 376
Inconstantia 378
Increpatio 375
Incantatio, Incantatores 254
Incæstus 449
Indulgentia dei 381
Indulgentiæ papales 381
Indecorum, Inhonestum 380
Industria 424
Induratio 383
Infamatio, Infamia, Diffamatio 540
Infantes. 384
Infantia. 384
Infernus. Inferorum supplicia, Inferi 385
Infidelitas, Incredulitas. 224
Infirmitas 507
Influentia cælestis, 387
Ingenium, Indoles, 388
Ingratitudo, Inhumanitas Ingrati 389
Inimicitia. 374
Iniuria, 393
Iniusticia 393
Innocentia Integritas vitæ. 395
Inopia 572
Inobedientia 397
Insania, Insani 400
Insolentia 706
Instabilitas rerum humanarũ. 378
Intentio bona, mala 399
Integritas vitæ 395
Intellectus, Intelligentia. 399
Intemperantia. 449
Intercessio. 406
Intercessor 23
Inuenta varia. Inuentio 402
Inuerecundia. 373
Inuidia 404
Inuocatio, Inuocatio diuorum pro defunctis pro viuis 406
Inundationes aquarum 53
Ioci. 48
Ira, Iracundia 409
Iudex, Iudicium, Iudices 411
Iudicium æquum, corruptum. Iuris Interpretatio stricta, rigida, callida 413
Iudicij dies nouissimus 414
Iurisdictio ecclesiastica. 203
Ius diuinum, humanum 428
Iura, Iurisconsulti, Iuris prudentia, Ius gentium, Pontificium, naturæ, plebiscita, 428
Iusiurandum. Iuramenta. 416
Iusticia Dei, Hominum, 417
Iustificatio 419
Iuuentus, Iuuenes, Iuuenum decorum, officium. 423

L

Labor, Laborum præmia 424
Lacrymæ 426
Lætitia. 299
Largitio. 517
Lapilli preciosi, eorumque natura, vis, varitas. 302
Lapsus piorum 288
Latrones, Latrocinia, 296
Latria 14
Laus, Laudatio 427
Lautitiæ 165
Lenitas 464
Lepores 48
Leuitas, Leue Graue 663
Lex, Leges, Legisperiti. 428
Lex dei, eiusque officium. 428
Legis et Euangelii discrimen. 432
Liberalitas 433
Libertas. Liberi. Liberti. 435
Liberum arbitrium 54
Liberorum educatio, institutio. 437
Libido. 449
Libri adulterini, Librorum Impressio. 440
Licentia 442
Lingua. 438
Liquores. 742
Literæ. Literarum studia. 393
Liuor. 404
Locus. 443
Locorum situs, positio, locatio distantiæ, dimensiones. 305
Longeuitas. 444
Loquacitas 298
Ludus. 226
Ludibria. 447
Lucrum. fœnus. 753
Ludimagistri. 452
Luctus. 195
Lusus. 445
Luxuria 449
Lux. Lampades, Lucerna. 448
Luxus. 449

M

Maceratio corporis, 74
Magia. 453
Magnanimitas. 285
Magistratus ciuilis. Politici. 454
Maiores. Patres. Prisci. 457
Maledicentia. Obtrectatio. 540
Mala. 459
Maleuolentia. 461
Malitia. 461
Malorum consortium. 144
Mansuetudo. 464
Mandata Dei. 463
Mare, eiusque salsedo, reciprocatio. 466
Maritimi loci. 466
Martyres. 583
Materia, forma, priuatio, Principia physica. 467
Mathematica. Mathemata. 466
Matrimonium. Matrimoniales causæ. 470
Mechanicæ artes. 64
Mediator. 23. 473
Medicina. Medici, chirurgi. 474
Mediocritas. 500
Melancholia. 476
Memoria. 477
Mendacium. 478
Mendici. Mendicantes. 480
Mensuræ. 604
Mercatura, Mercatores. 481
Meretrices. 482
Meritum, Merita operum Merces. 483
Metalla. Mineralia. 487
Metaphysica. 562
Meteora. 488
Metra, 603
Metus. 490
Militia. 82
Milites. 82
Mimi. 492
Ministri. Episcopi. Diaconi. eorũque ordinatio & electio. 225

Miracula vera, ficta. 493
Miſericordia, Pietas. 495
Miſeria vitæ humanæ. 19
Miſſa papiſtica, eiuſq; partes, & authores. 498
Modeſtia. 500
Moderatio. 500
Modus, moderata conſilia 500
Momi. 540
Monachatus. Monachi. 502
Monarchia. Monarchæ. 454
Montes. Montana. 505
Monſtra. 504
Moria. 506
Morbi, eorumque curatio 507
Moroſitas. 662
Mors. 511
Mores. Morũ ciuilitas. & diſciplina. Morũ deſcriptio. 509
Mos. 144
Motus eiuſque ſpecies. 513
Multitudo. plebs. 514
Mulier. 278
Mundus. Mundi contemptus. 515
Mundi plauſus. 427
Munera. Munerum corruptela. 517
Munificentia. 433
Muſica, eiuſq; inſtrumẽta. 520
Mutationes temporum, conditionum. 518
Mutabilitas. 378
Myſteria. 521

N

NAtura, Principia naturalia. 522
Naues. Nauigia, eorumque, inſtrumenta. Nautæ. Nautica ars, & huc pertinentia. 524
Nebulæ, Nubes earumque generatio. 488
Neceſſitas. 525
Necromantia. 453
Negligentia. 596
Nemeſis. 257
Nix. 488
Nobilitas, Nobiles 526
Nox, eiuſque partes 350
Notitia dei, & principiorum, Noticiarum tria genera. 527
Nouitas. Nouella. Innouatio. 528
Nouiſſimorum quatuor conſideratio. 529
Nubes. 488
Numinis vindicta. 743
Numerus. Numerandi ars 531
Nuptiæ. 533
Nutritio. Nutrices. Nutrimentum. 534

O

OBedientia 536
Obiurgatio. 375
Obliuio. 537
Obſcœnitas. 538
Obſtinacia. 539
Obtrectatio. 540
Occaſio. 543
Odium. 461
Odores. 544
Oeconomica, Oeconomi 251
Officium. 545
Olera. 293
Olfactus. 544
Oligarchia. 454
Omnipotentia Dei 171
Opus. 546
Opera ſupererogationis 483
Opulentia, Opes 191
Opinio. Opiniones multorum varij. 549
Oportunitas 543
Oppreſſio. 548
Optica. 688
Oracula. 550
Orator, Oratores 551
Orbes cœleſtes 552
Ordo. 162. 553
Ordinatio eccleſiaſtica miniſtrorum. 553
Oratio. Oratores 438. 551
Originalis corruptio 574
Oſtentatio 706
Otium 644

P

PActa 150
Papa, Papatus 554
Paradoxa. 1
Paradiſus. 561
Paraſyti. 21
Parrheſia, Libertas dicendi 562
Parricidium 341
Parſimonia. 291
Paſtores eccleſiaſtici eorumque munus. 225
Paſſiones 560
Pater. Parentes. Parentum in filios pietas. Filiorum in parentes pietas 271
Patres. Patrini 563
Patrum authoritas 563
Patria. Patriæ amor 569
Paulus Apoſtolus, eius doctrina, fides 570
Patroni. 23
Paupertas. 572
Patientia. 566
Pax. 127
Peccatum actuale. Originale, in ſpiritum Sanct. 574
Peccatorum remiſſio 495
Pelagiani, eorumque error 578
Peregrinatio 579
Pericula. 581
Periurium. 582
Perfectio. 580
Perfidia. 582
Perſonarum reſpectus, acceptio 8
Perſecutio 583
Perſeuerantia 587
Petrus. Petra 588
Perſonarum decorum, reſpectus. 545
Pertinatia 539
Phantaſia. Phanatici 590
Philautia. 357
Philanthropia Dei erga homines. 315
Philoſophia. Philoſophi 591
Phreneſis. 401
Phyſica. 592
Phyſiognomia, eiuſque vanitas. 592
Pictura. Pictores, Pigmenta Pigmentarij 593
Pietas in deum, patriam, parentes, filios. principes. Subditos dominos, Seruos, amicos, præceptores, diſcipulos 594
Pigritia. 596
Piſces eorũ genera, natura 597
Planetæ eorumque proprietates, motus 68
Plantæ. 293
Pluuia. 488
Poena peccati 598
Pœnitentia an ſit Sacramentum. 600
Poeſis. Poetæ. Poetica ars 603
Politia. Politica. Politici 654
Pompa huius mundi 515
Pondera 606
Populus 605
Popularitas. Populares 605
Portenta. Prodigia 504
Poteſtas eccleſiæ 606
Potentia. Poteſtas 606
Poſſeſſiones 608
Præcepta morum 463
Poſtulatio. 609
Præcepta connubialia 470
Potus, Cibus 610
Præceptores, diſcipuli 452
Præceps iudicium 619
Præcipitancia in verbis, & factis. 619
Prædeſtinatio, Præſcientia 612
Præiudicium 619
Præpoſterum iudicium 619
Præmium, [illegible] 620
Præſtigiæ. 254
Precatio. Pro, et pro defunctis 405
Presbyteri 225
Præſcriptio. 244
Præſumptio. 267
Primatus Papæ 554
Principia naturalia. Principiorũ notitia Principia Phyſica. 467
Princeps. Principes, Principis inſtitutio. 659
Priuatio. 467
Prodigia. 623
Prodigalitas 622
Proditio. Proditores 624
Præmia Præmia virtutum, vitiorum. 620
Præſtigiæ. Præſtigiatores 254
Præſumptio. 706
Promiſſiones Dei 625
Pronunciatio 218
Prophetia. Prophetæ 627
Proportio. 630
Propria, Proprietas 631
Proſperitas. 632
Prouidentia, Prouidentia dei 633
Prudentia. 636
Pudor. Pudicitia 638
Pueritia. Puer. Puerorũ decorum. 13
Pugiles. 69
Pulchritudo. 280
Purgatorium, Eiuſque origo 639
Puritas. 395
Puſillanimitas. 490
Pſeudoepigrapha. Apocrypha libri adulterini, Suppoſititij 678
[illegible] 218

Q

Quadrageſima 642
Quæſtio. 642
Qualitates primæ & ſecundæ 643
Quies. Requies. Sabbatum 644
Quies, tranquillitas animi 644
[illegible] 9

R

Ratio. 645
[illegible] 645
[illegible] 646
Rapina. 348
[illegible] 649
Rebellio. 397
Reconciliatio 647
Redemptio 647
Recreatio. 644
Reformatio eccleſiæ 203
Regnum. [illegible]
Rex. 659
Regnum dei [illegible]
Reges. 606
Regula iuris [illegible]
[illegible] [illegible]
Relaxatio animi 644
Religio vera, falſa [illegible]
Religionis [illegible] 559
Reliquiæ [illegible]
[illegible] 477
[illegible] 540
[illegible] [illegible]
[illegible] inter doctores [illegible], pares, inter papiſtas 218
[illegible] [illegible]
Remiſſio peccatorum 495
[illegible] [illegible]
Reſurrectio mortuorum 657
[illegible] [illegible]
[illegible] dei piis [illegible] [illegible]
Rhetorica, eiuſque partitione.
Rhetores. 218
[illegible] 627
Rigor iuris, rigida legum interpretatio 662
Riſus. 663
Ritus. 726
Robur. 285
Romana eccleſia 554
Rumor. Rumores 249
Ruſticitas Ruſtica. Ruſtici 34

S

SAbbatum. 644
Sacerdos. Sacrifici. Sacerdotalis ordo. 664
Sacrificia. Sacrificium miſſæ altaris oblatio 667
Sacramentum 665
Sacrilegium 669
[illegible] 449
[illegible] 299
Satan, Diabolus. 672
Satisfactio 600
Salus. 746
[illegible] 48

Index.

[illegible] 599
[illegible] 670
[illegible] 670
[illegible] diuina
[illegible] 636
[illegible] 144
[illegible] 645
[illegible] 673
[illegible] deſcrip-
tio. 474
[illegible] vindicta 743
[illegible] 674
[illegible] 677
[illegible] 193
[illegible] 447
[illegible] dei, eiuſque
[illegible] ſufficientia. Scrip
[illegible] 678
[illegible] 684
[illegible]
[illegible] 678
[illegible] 686
[illegible] 540
[illegible] varia 674
[illegible] 257
[illegible] 324
[illegible] 646
[illegible] 697
[illegible] 697
[illegible] 698
[illegible] varia 640
[illegible] 721
[illegible] varia na-
[illegible] 652
[illegible] 653
[illegible] 94
[illegible] 452
[illegible] in variis,
[illegible] 682
[illegible] 195
[illegible] 345
[illegible] 648
[illegible] 694
[illegible] 238
[illegible] 335
[illegible] 335
[illegible] 305
[illegible] 697
[illegible] 654
[illegible] 696
[illegible]

interpretatio 75
Sortes. Sortilegium 699
Sophiſtica. Sophiſtæ 698
Spectacula. 445
Sphæra cœleſtis 68
Spectra. 590
Spes, quid differat à fide 706
Spiritus ſanct. 171
Stellæ. 68
Storgæ. 27
Strategemata. 82
Structuræ magnificæ 199
Studea literarum. 179
Stultitia. 506
Subditi, Subditorum obedientia. 536
Subtilitas. Subtilitas nimia 698
Succeſſio ſedis Apoſtolicæ 703
Succeſſus. 632
Sudor. 424
Summum bonum 259
Summum ius. 662
Superbia. 706
Superſtitio. 686
Supellex domeſtica 708
Supplicia. Suppliciorum varia genera. 593
Suſpitio. Suſpicacea 709
Sybillina vaticinia. 710
Symonia. 222
Sympathia. 27

T

Taciturnitas. 694
Tarditas. 702
Temeritas aggrediendi, aſſumendi. 711
Temperantia in cibis &c. 500
Temperatura corporis 714
Templum, eiuſque ornamenta, ritualia, & pertinentia 715
Tempus. Temporum vices, mutationes. Temporum ſupputatio. 716
Temporarij. 716
Tentamenta 203
Tentationes. Tentator 721
Tenebræ. 530
Terra, Terræ motus 722
Teſtamentum 759
Theatra. 445
Theologia. 724
Theologorum opiniones 724
Thermæ. 275
Timor. Timiditas. Timor dei 490
Tonitrua. 295
Traditiones. 726
Tragœdiæ. 445
Tranquillitas. Tranquillitas animi. 466
Tranſubſtantiatio 115
Tribulatio. 30
Triſtitia. 195
Triumphi. 82
Truculentia. 155
Tyrannis. Tyranni. eorumque exitus, crudelitas 155
Turpitudo. 538
Turpiloquium, colloquia praua. 538
Trinitas 179.

V

Vacuum. 729
Vanitas. 730
Vaecordia. 596
Valetudo. 724
Vaſa. Vaſcula, eorumque genera. 751
Vaticinia. Vates. 627
Velocitas. 101
Venatio. Venatus. Venatores 732
Venditio. 350
Venena. 733
Venti. 734
Ver. Veris deſcriptio. 735
Veritas. 736
Verboſitas. Verboſi. 298
Verbum dei. 678
Verecundia. 638
Vermes, Vermiculorum varia genera. 737
Veſtimenta. Veſtium varietas. Nomina. Veſtes. 738
Vetuſtas. 739
Vexatio. 90
Vicini. Proximi. Ergo proximos charitas. 740
Viciſſitudo rerum temporum 735
Victoriæ. 83
Viduæ. 741
Vigiliæ. 742
Vinum. Vitis. Vindemia. 744
Vindicta. Vindictæ cupiditas moderatio. 743
Vindicta dei. 743
Violentia. Vis. 393
Virginitas. 113
Virtus. Virtutes. 745
Virtutum præmia. 620
Viſus. 688
Viſiones. 627
Vitæ longæuitas breuitas 746
Vita æterna. 746
Vitium. 574
Vituperium. 540
Vnguenta. 748
Vnctio extrema. 748
Vocatio, Vocatio dei 749
Volucres. 72
Voluntas libera, ſerua 54
Voluntas dei. 633
Voluptas. 750
Vota. 751
Vox. Voces. 438
Vrbanitas. 464
Vſura. 753
Vſus. 240
Vtile. 345
Vulgus. 605
Vxor. 470

X

Xenodochia. 347

Y

Litera pythagorica. 755

Z

Zelotypia. 756
Zelus, bonus, malus. 757
Zoili. 404

4. 71. 41 57

Impreſſum Londini per Hugonem Singletonum, in Cre-
[illegible], dicto Creed-lane ſub ſigno aurei Dolij. Anno ſalutis. 1585.

BIBLIOTHECA
LAMBETHANA